

Факти – ліки проти фейків

Спецвипуск

МІС

Січень 2024

До «Кімнат Захисника» звернулися більше чотирьох тисяч ветеранів

ЗА ПІДТРИМКИ USAID DG East у Запоріжжі вже працюють шість таких просторів, кожен із яких оснащений сучасною технікою, меблями та обладнанням. Необхідну допомогу тут можуть отримати ветерани, їхні родини, а також родини загиблих, зниклих безвісти чи військовополонених.

Що пропонують «Кімнати Захисника» у Запоріжжі ветеранам?

Допомогу з оформленням пільг, соціальної допомоги чи субсидій;

✓ індивідуальні психологічні консультації;

✓ участь у групових тренінгах із реабілітації та адаптації;

✓ комфортний простір для спілкування та відпочинку.

Щомісяця тут приймають близько 300 відвідувачів. Один із тих, хто отримав допомогу, – ветеран із Херсонщини. Коли

почалася повномасштабна війна, чоловік опинився в окупації. Вирвавшись на підконтрольну Україні територію, він одразу вступив до лав ЗСУ. Воював на Запорізькому та Донецькому напрямках, отримав поранення під Авдіївкою. Повертаючись до мирного життя, стикнувся з бюрократичними труднощами, але знайомий порадив йому звернутися до відділу соціальної підтримки захисників і захисниць України та членів їх сімей. Там йому допомогли вирішити всі питання, надали психологічну підтримку і навіть роботу. Ветеран вирішив працювати в одному з просторів, щоб допомагати іншим захисникам.

■ Якщо ви або ваші знайомі потребують підтримки, телефонуйте за номером відділу підтримки (093) 530-43-73.

ЗНУ увійшов до трійки найпопулярніших вишів півдня України

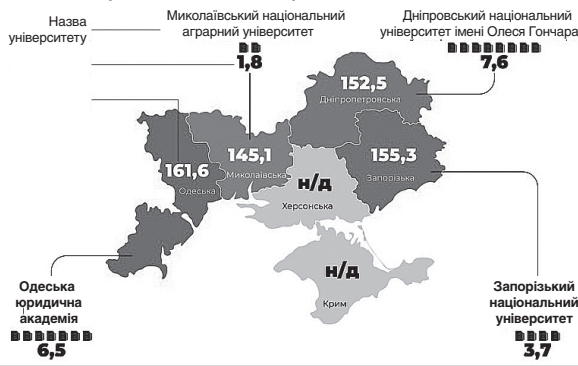
лавром. Про це стало відомо з інфографіки UA War Infographics за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Увійшов він і до трійки найпопулярніших вишів на Півдні країни: за кількістю заяв від абітурієнтів [3,7 тисячі] виш зайняв третє місце. За середнім балом НМТ [155,3] – ЗНУ на другому місці.

Також серед найпопулярніших вишів у південних областях України – Одеська юридична академія, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара [найбільше заяв

НАШ університет став найпопулярнішим у регіоні за кількістю поданих заяв та середнім балом, із яким до нього вступили на бакалаврат. Про це стало відомо з інфографіки UA War Infographics за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Увійшов він і до трійки найпопулярніших вишів на Півдні країни: за кількістю заяв від абітурієнтів [3,7 тисячі] виш зайняв третє місце. За середнім балом НМТ [155,3] – ЗНУ на другому місці.

НАЙПОПУЛЯРНІШІ УНІВЕРСИТЕТИ В ПІВДЕННИХ ОБЛАСТЯХ

Найпопулярніший університет за кількістю поданих заяв у кожній області та середній бал, за яким вступили до нього в 2024*

від абітурієнтів], Миколаївський національний аграрний університет.

МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ У ЛІКАРНЯХ

За що потрібно платити у 2025 році

ФЕЙКИ про суттєве зменшення безоплатних медпослуг для українців поширюють росіяни. А як насправді?

Так, із січня 2025 року в Україні набула чинності постанова, яка закріплює положення про платний прийом для пацієнтів без направлень. Було чітко визначено, які послуги, зокрема, ті, що не покриває Програма медичних гарантій [ПМГ], у державних та комунальних медзакладах можуть надаватися за оплату. Це зробили, щоб і лікарні, і пацієнти чітко розуміли, які послуги можуть бути платними, й не було зловживань, насамперед з боку медзакладів. По факту для більшості пацієнтів мало що зміниться – держава досі оплачує низку медичних послуг. Але новина не дає спокою розпропагандистам: вони знову залякують українців.

У Мережі поширюють інформацію, що, мовляв, тепер безоплатна медицина в Україні буде ліквідована. А також, нібито, це призведе до утворення величезних черг у лікарнях.

Черговий фейк розпропагандисти розвінчали фахівці проекту VoxCheck.

Що треба знати про платні послуги в лікарнях?

У реальності для пацієнтів майже нічого не зміниться. Адже ще з 2018 року існував чіткий перелік платних та безплатних медпослуг, фінансування останніх і нині щороку закладають у Держбюджет. Точний перелік безплатних послуг доступний, зокрема, на сайті Національної служби здоров'я України [НСЗУ]. Постанова, яка набула чинності з 1 січня 2025 року, лише закріплює перелік платних послуг. Наразі медзаклади зобов'язані оприлюднити прейскурант на платні послуги, щоб пацієнти чітко знали, що покриває ПМГ, а що – ні. Ба більше, платний прийом пацієнтів без направлення проводили з 2018 року. Тобто, система діє вже сім років. Тож малоімовірно, що нині навантаження на лікарів значно збільшиться.

За цей час в Україні з'явилися механізми, які допомагають уникати довгого очікування на візит до лікаря. Зокрема, завдяки електронним рецептам деякі пацієнти можуть не записуватися на повторну консультацію, щоб отримати рецепт. Для пацієнтів із хронічними захворюваннями чи у випадку рецидивуючих захворювань лікар може виписати повторний е-рецепт дистанційно. Для цього варто поговорити про це з сімейним лікарем завчасно.

ЗА СЛОВАМИ експертів Міністра охорони здоров'я України [2014-2015] та адвокати Наталії Лісневської, лише лікар може встановити, що вказана послуга дійсно потрібна пацієнту. Натомість самовільні рішення пацієнтів про візит до того чи іншого лікаря без попередньої консультації з сімейним лікарем і могли створювати черги. Люди хибно «призначали собі» похід до вузького фахівця, який насправді не спеціалізується на цій проблемі. Відтак похід до лікаря за направленням, яке видав сімейний лікар,

буде вигідним, як для пацієнтів, оскільки візит буде безоплатним, так і для вузьких фахівців, які не будуть перенавантажени. У такий спосіб сімейні лікарі запобігатимуть утворенню черг до вузьких спеціалістів.

Нагадуємо, що без направлення можна звернутися до низки фахівців, зокрема:

- ✓ акушера-гінеколога;
 - ✓ психіатра;
 - ✓ нарколога;
 - ✓ стоматолога;
 - ✓ педіатра;
 - ✓ фтизіатра;
- лікаря, у якого пацієнт із хронічним захворюванням перебуває під наглядом.

Спеціалізована медична допомога також надається відповідно

до медичних показань без направлення та безоплатно пацієнтам у невідкладному стані.

В яких випадках оплачуються медичні послуги:

- ✓ при зверненні без направлення лікаря [крім випадків, коли направлення на послугу не вимагається];
- ✓ при наданні медпослуг за договорами з юридичними особами;
- ✓ у закладах охорони сектору безпеки і оборони та Державного управління справами тим, хто не належить до прикріпленого контингенту;
- ✓ якщо послуги не покриваються Програмою державних гарантій.

Закінчення – на 2-й стор.

Підготували Олена АХІНЬКО та Ганна ЧУПРИНА

Хто і як дискредитує українські благодійні фонди, які збирають донати на потреби армії?

РІВЕНЬ благодійних внесків українців на підтримку військових потреб у 2024 році знизився [на різних локаціях] на 15-40 відсотків. Такі цифри наводять журналісти медіа **Bloomberg**, посиляючись на коментарі українських благодійних фондів:

– *Настрої по всій країні погіршилися через наступ росіян; непопулярну кампанію призову на військову службу та віялові відключення електроенергії.*

Побоювання, що Трамп виконає погрози скоротити військову допомогу або змусити Київ укласти не вигідну мирну угоду, зробили перспективи ще похмурішими.

Крім тих причин, які журналісти перераховують у своїй публікації, є ще одна, про яку вони не згадали і яку вирішили дослідити в **OSINT-агенції Molfar**. Йдеться про атаки на благодійні фонди у медіа та соцмережах із залученням ботоферм та навіть реальних лідерів думок для дискредитації їхньої діяльності.

OSINT-агенція Molfar опублікувала розслідування про те, хто руйнує репутацію українських благодійних фондів. Аналітики переглянули усі атаки, що були скоєні **з 20 лютого 2022 року по жовтень 2024 року** [та ще одну – **в листопаді 2024 року**] щодо п'яти найбільших українських благодійних фондів, котрі займаються зборами на потреби Сил безпеки та оборони України.

Найбільші фонди – ті, які щороку збирають найбільшу суму на потреби військових, і, за даними видання **Forbes**, такими є: платформа **United24**, «Повернись живим», фонд **Сергія Притули**, **KSE Foundation** та фонд **Петра Порошенка + ГО «Солідарна справа громад»**.

Дослідники зафіксували 379 атак проти українських благодійних фондів

Від початку «великої війни» українські благодійники, котрі збирають кошти для забезпечення ЗСУ усім необхідним, зазнають дискредитації у різних формах та на різних платформах.

Останнім часом фонди дедалі частіше зіштовхуються з атаками в соцмережах та медіа, що призводить до зниження благодійних внесків на потреби армії.

Під час дослідження атак у період від початку повномасштабного вторгнення по жовтень 2024 року у Molfar виявили сумарно **379 негативних постів та статей**, що брали участь в атаках на п'ять благодійних фондів. У Molfar зазначають, що це число може бути більшим, оскільки модератори соцмереж могли видаляти дописи.

З усіх негативних публікацій **36 відсотків мали відвертий російський слід**, російські

структури, які в дослідженні Molfar фігурують як одні із потенційних замовників атак, це узагальнення як російських державних структур [ФСБ, ГРУ та інші], так і російські пропагандисти чи акаунти, які підтримують росію.

У травні 2024 року СБУ виявила **46 ботоферм, які координувались з росії** та мали потужність у **три мільйони акаунтів на різних майданчиках** і могли поширювати інформацію на аудиторію у **12 мільйонів людей**.

Згідно з аналізом, також серед імовірних ініціаторів атак, окрім російських структур, є й імовірні прихильники певних публічних персоналій чи команд, з якими вони пов'язані.

Які наративи розповсюджують під час інформатак?

Щодо всіх п'ятиох аналізованих благодійних фондів використовують одну основну закономірність – атаки, які націлені на розповсюдження сумнівів щодо доброчесності та цільового призначення коштів благодійними фондами.

Аналітики Molfar виокремили по три умовні «гасла», що стають наскрізною ниткою для критики та дискредитації фондів: розкрадання грошей, піар на війні, марнотратство. В одній атаці могли бути використані декілька типів атак, наприклад,

гасла, пов'язані з піаром та розкраданням грошей. Основна мета – щоб українці та бізнес не донатили фондам, і відтак – зменшення допомоги для фронту.

Згідно з дослідженням, найбільше атак, зокрема від російських структур, зазнавав **фонд Сергія Притули**. Найбільші дискредитаційні кампанії розгорталися під час зборів та були спрямовані особисто проти його засновника – Сергія Притули як особи та волонтера.

– *Окремою темою атак є, начебто, купівля трьох квартир Сергієм Притулою під час*

повномасштабної війни. Хоча нерухомість придбали ще у 2020 році, на нульовій стадії будівництва, про що свідчать документи, які опублікував Притула. Як кажуть у фонді, мета такої атаки – викликати сумніви у чесності фонду та знизити обсяги донатів. Адже у 2023 році саме формально було отримано право власності, – розповіли у Molfar.

Дослідження показало, що атаки відбуваються зазвичай не під час самих зборів чи проєктів, а вже після того, як вони завершилися, тобто вони спрямовані в цілому для підризу довіри.

■ **Фонд «Повернись живим»** часто намагався атакувати через дискредитацію очільника організації Тараса Чмута. Наприклад, підозрюваний у перешкоджанні ЗСУ блогер Мирослав Олешко називав Тараса Чмута *«тиловим щуром з політичними амбіціями»*, але не згадував, що Чмут служив морським піхотинцем.

Команда фонду «Повернись живим» розповіла, що кількість негативних коментарів від ботів зростає після інтерв'ю з представниками організації чи анонсів нових зборів. Найпоширеніші наративи – особиста дискредитація Чмута, розкрадання грошей, конфлікт інтересів [мовляв, фонд «Повернись живим» фінансує ТЦК].

Це лише мала частина прикладів, як дискредитують українські благодійні фонди, які допомагають Силам оборони. Потреби на армію постійно зростають – і волонтерам треба працювати утричі більше, щоб зібрати донати в соцмережах.

А паралельно у тих же соцмережах щоденно триває кампанія зі знецінення роботи фондів, розпалювання ворожнечі та роздмухування недовіри до очільників чи амбасадорів.

Фото та скріни – **з відкритих джерел**

МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ У ЛІКАРНЯХ

За що потрібно платити у 2025 році

Закінчення. Початок – на 1-й стор.

Додатково оплачуються послуги в таких випадках:

- ✓ надання медпослуг вдома на бажання пацієнта [якщо це не обумовлено його станом];
- ✓ можливість обрати лікаря для планової спеціалізованої допомоги;
- ✓ перебування в палаті з підвищеним комфортом за запитом пацієнта.

При цьому медичні заклади мають розмістити на своїх сайтах та інформаційних стендах повний перелік платних медичних послуг із зазначенням їх вартості та безоплатних послуг, що надаються в межах Програми державних гарантій.

Надання платних послуг має

бути оформлене відповідними документами та внесені до електронної системи охорони здоров'я із зазначенням джерела оплати, а розрахунок здійснюватиметься виключно в безготівковій формі.

Які нововведення чекають на пацієнтів у 2025 році

У 2025 році до Програми медичних гарантій [ПМГ] включені 44 пакети.

Ці послуги можна отримати у державних, комунальних чи приватних медзакладах, які мають договір із НСЗУ.

На Програму медичних гарантій у Держбюджеті передбачено понад 175,5 млрд гривень.

У межах ПМГ-2025, зокрема, виділено:

- ✓ понад 25 млрд грн – на оплату медичних послуг на первинці;
- ✓ майже 11 млрд – на екстрену медичну допомогу;
- ✓ понад 122 млрд грн – на надання спеціалізованої, паліативної допомоги, зокрема, понад шість млрд грн – на медичну реабілітацію.

Серед безкоштовних медичних послуг з'явилися нові:

- ✓ радіоізотопна діагностика – доступ до передових методів діагностики онкологічних захворювань, зокрема ПЕТ-сканування;
- ✓ психосоціальна та психіатрична допомога – розвиток центрів ментального здоров'я та

мобільних мультидисциплінарних команд для дорослих і дітей.

Значно розширена програма реімбурсації «Доступні ліки». Її бюджет становитиме 6,6 млрд гривень. До програми

додано, зокрема, комбіновані препарати для лікування серцево-судинних захворювань, ревматологічних, неврологічних, ендокринологічних та дитячих хвороб.

Війна війною, а освітня реформа – за розкладом: у 2027 році в рамках концепції Нової української школи [НУШ] у системі освіти України буде запроваджено трирічну профільну освіту [10-12 класи] за двома спрямуваннями: академічним та професійним.

Впровадження профільної освіти наближається

Іншого виходу, крім продовження реформи, немає

ГІРКА ІРОНІЯ – і водночас позитивна тенденція – полягає в тому, що критичний стан, спровокований великою війною, спонукав посадовців відповідальніше ставитися до громадської думки й активізувати міжнародні проекти. Нагадаємо, що перші підготовчі кроки до впровадження профільної освіти здійснювалися ще чотири роки тому і через недостатність комунікації викликали, зокрема, у Запоріжжі, багато питань і хвилювань. На той час в Україні уже працював Швейцарсько-український проект DECIDE «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», спрямований на підтримку ключових реформ. Але реалізовувався він лише у 16-ти громадах п'яти областей. Позитив у тому, що військовий стан призвів не до згортання цієї ініціативи, а, навпаки, зробив її ширшою і ґрунтовнішою.

Позитив – у прозорості та публічності

Зокрема, в рамках цього проекту наприкінці минулого року відбулося громадське обговорення «Реформа середньої профільної освіти: Запорізька область», у якому взяли участь заступниця міністра освіти і науки України Надія Кузьмичова, менеджерка Проекту DECIDE, заступниця голови ГО DOCCU Валентина Полторак, національні експерти Проекту DECIDE Павло Хобзей, Андрій Мацокін, Сергій Яцковський, Павло Остапенко, директорка департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації Людмила Бухаріна, а також очільники громад Запорізької області, представники місцевих освітніх управлінь та відділів, керівники закладів освіти.

Як підкреслила заступниця міністра **Надія Кузьмичова**, запорукою успіху може бути лише синергія зусиль державної, місцевої влади, фахівців і громадськості. Експерти усвідомлюють, що під час війни регіони знаходяться в різних умовах, які необхідно враховувати.

А **Валентина Полторак** акцентувала, що люди на місцях краще знають, як планувати мережу закладів, тож це обговорення є підґрунтям для подальших кроків.

Національні експерти надали відповіді на непрості питання присутніх щодо моделювання перспективної мережі та структури майбутніх профільних закладів, алгоритму дій з їх створення, фінансування й управління. А «МІГ» нагадає про сутність реформи та які зміни відбулися у її баченні, у тому числі завдяки дослідженням швейцарсько-українського проекту DECIDE.

Профілізація – не новина

Передумови профілізації старшої школи були очевидні ще чотири роки тому. Вивчення 20+ предметів у всіх галузях створює велике навантаження, яке себе не виправдовує: знання «про все на світі» є поверхневими. Існувала [і продовжує існувати] недоброочесна конкуренція між старшою школою та закладами професійно-технічної освіти. Школи «перетягали» до себе випускників дев'ятих класів, мало зважаючи на їхні нахили. І у старших класах фактично просиджували штани юнаки та юнки, що могли б вступити до коледжу, після якого завдяки своїм золотим рукам і собі на достойне життя заробити, і користь суспільству принести. Натомість через «приниження» профтехосвіти випускники шкіл здебільшого йшли до вишів на так звані престижні спеціальності. Через це виник перекіс: на ринку праці з'явилася безліч економістів та юристів, що не можуть знайти собі роботу, і водночас виник брак інженерів та технічних професіоналів.

Подолати цю проблему була покликана «ліцеїзація», як дещо зневажливо називали майбутню профільну освіту батьки. Тодішня концепція полягала в тому, щоби створити у кожному ліцеї щонайменше по чотири напрямки профільної підготовки. Орієнтовно, це могли бути історичний,

фізико-математичний, природничий, технологічний, спортивний напрямки тощо. Але склалося враження, що так чи інакше усі ці профілі покликані забезпечити абітурієнтами ті самі вищі навчальні заклади, а до профтехосвіти, тобто здобуття таких необхідних, але не дуже престижних професій слюсарів, газозварників, будівельників, сантехніків, лише якимось невідомим чином спонука-ти.

У пілотних варіантах профілізація за цією схемою відбувалася в крайні роки. Експерти DECIDE провели великі дослідження, у ході яких встановили: посилюється нерівність між сільськими і міськими школами за якістю та доступністю освіти. Ба навіть у містах учнівство практично не має впливу на те, що вивчати: попри різноманіття назв [понад 20], за гуманітарними профілями навчаються приблизно 70 відсотків учнів. Школам не вистачає матеріально-технічних ресурсів, щоб підвищити якість освіти за природничими та ІТ-профілями. Ставлення до профтехосвіти залишилося на попередньому рівні.

Між тим, за результатами проведеного у квітні-травні 2024 року Всеукраїнського дослідження громадської думки щодо сприйняття реформи профільної середньої освіти [понад 80 тисяч респондентів із числа голів громад, депутатів, керівників управлінь і закладів освіти, вчителів,

батьків та старшокласників] понад 80 відсотків респондентів усіх категорій підтримують реформу. А в Запорізькій області ця цифра ще вища [окрім директорів шкіл].

Пропозиція: широта й різноманітність вибору

Згідно з теперішньою концепцією, трирічна профільна середня освіта [10-12 класи] надаватиметься за двома спрямуваннями:

- академічним: поглиблене вивчення предметів [«курсів»] та підготовка до вищої освіти;

- професійним: орієнтоване на ринок праці; акцент на порівняно швидке здобуття професії.

Спочатку про академічні ліцеї.

Пропонуються такі кластери профілів:

- ✓ мовно-літературний [українська мова та література; іноземні мови та літератури тощо];

- ✓ STEM [природничі науки, ІТ, математика тощо];

- ✓ суспільно-гуманітарний [історія, правознавство, психологія, соціологія тощо].

Учні академічних ліцеїв матимуть три рівні вибору. По-перше – профілю навчання. По-друге – курсів у межах профілю [додаткові предмети за обраним напрямком]. По-третє – вибір курсів поза профілем для врахування різних інтересів.

До того ж, передбачено, що десятий рік навчання стане профільно-адаптаційним, коли учень зможе

зрозуміти, чи відповідає профіль його нахилам, і за необхідності матиме можливість його змінити.

Кожен ліцей має пропонувати щонайменше три профілі в межах одного-трьох кластерів. Їхня кількість залежатиме від спроможності закладу, що їх обиратиме. Водночас за збалансованістю представлення профілів у межах областей стежитимуть департаменти освіти і науки.

Скільки учнів має бути в ліцеї

У межах реформи буде створено окремі від початкової [та, можливо, базової освіти] академічні ліцеї з великою кількістю учнів. Що більший ліцей, то легше забезпечити профільність та вибір курсів/предметів, створити відповідну матеріально-технічну базу та лабораторії, утримати висококваліфікованих вчителів.

Контингент майбутнього ліцею має складати сто дітей на один рік навчання [25-30 за різними профілями]. Тобто, мінімальна кількість здобувачів освіти в ліцеї має складати 300 учнів. І тут особливо добре треба подумати про майбутню профілізацію невеликим громадам. Не кажучи про скорботну демографічну ситуацію, далеко не кожна громада зможе забезпечити ліцей кваліфікованими педагогами, гарною матеріально-технічною базою, надати безпечне інклюзивне середовище і харчування тощо.

Експерти наголошують, що мережа ліцеїв має бути такою, щоб забезпечити вибір профілів для учнів із сіл: це або багатопрофільні ліцеї, або кілька ліцеїв із різними профілями на доступній відстані. Куди учні зможуть доїжджати на навчання. Альтернатива – проживання в пансіонах при ліцеях.

До здобуття профтехосвіти заохочуватимуть. Знову

Про майбутні ліцеї професійного спрямування в представленій експертами DECIDE концепції говориться більш туманно. «Важливо, щоб більше учнів після 9 класу мали бажання здобувати професійну освіту, що відповідає потребам ринку праці. Профтехи та коледжі повинні стати місцями, де престижно здобувати високооплачувані та затребувані професії.

На сьогодні приблизно 35 відсотків випускників дев'ятого класу в Україні обирають професійну освіту, тоді як у Швейцарії, Німеччині та Австрії ця частка доходить до 70-ти відсотків. Більшість країн Європи мають за мету випускати більше ніж 50 відсотків студентів із професійною освітою, оскільки саме це відповідає потребам ринку праці.

Щоб збільшити цей відсоток в Україні, система має змінитися. Стратегічно важливо для цього розділити профільну середню освіту від базової».

Зазначається, що МОН готує постанову про методику оптимізації ЗП[Т]О та ЗПФО.

Яку модель закладів профільної освіти відповідно до демографічної ситуації розробляють у Запорізькій області, «МІГ» розповідь у наступному спецвипуску.

Ганна ЧУПРИНА

Трансформація шкіл, які не набиратимуть 10 класи

- Перетворення на гімназії

- Учні, які навчаються у класах до 10-го, продовжують вчитися в цьому ж закладі

- Учні, які раніше навчалися в 1-9 класах у закладах, які стануть ліцеями, зможуть продовжити навчання у закладах, які стануть гімназіями

літо 2026

червень 2027

Заклади, які стануть гімназіями, мають припинити набирати 10 класи

Гімназії мають випустити свої останні 11 класи

НАПРЯМКИ ЕКСПЕРТНОЇ ПІДТРИМКИ УРАДУ

Розроблення Стратегії впровадження профільної середньої освіти

Оновлення Положення про ліцей

Розроблення фінансових моделей функціонування академічних ліцеїв

У Центрі допомоги енергодарцям створюють затишок та збирають «артефакти війни»

НАРАЗІ в Запоріжжі мешкає понад тисяча родин з Енергодара, які через російську агресію та окупацію були змушені покинути рідне місто. Для них тут вже третій рік працює гуманітарний хаб. У хабі енергодарці можуть отримувати від різних фондів продуктові набори та інші речі, фахові консультації з різних питань – стосовно стану здоров'я, поновлення документів, працевлаштування, освіти, пільг, правових аспектів. А також, що не менш важливо, поспілкуватися між собою, поділитися інформацією про рідних, насущні проблеми тощо. Бо для більшості мешканців міста атомників, відірваних від своїх домівок, цей центр допомоги – як другий дім.

Для підняття настрою...

Про тепло домашнього затишку всім відвідувачам, щойно вони переступають поріг хату, нагадує навіть сам інтер'єр – інсталяції, що оформлені в невеликому прохідному приміщенні між вхідними дверима. До речі, зі зміною сезону змінюється й оформлення.

Авторка ідеї – **жителька Енергодара Наталя**, яка після окупації рідного міста з усією своєю родиною переїхала до Запоріжжя. А ось втілювати задуми їй допомагають усі бажаючі.

Наталя – не професійний дизайнер, за фахом вона бухгалтер-економіст. Але, як і будь-яка українська жінка, добре знає, що треба для створення атмосфери тепла і затишку в оселі.

– Мені хотілося хоч трохи підняти настрій нашим людям. Щоб, заходячи в хаб, вони почувалися, як удома, у неформальній, мирній

обстановці. Тому одним з елементів дизайну стало віконце традиційної української хатинки. Пори року змінюються, а будинок стоїть – цілий і не пошкоджений, – каже авторка.

Восени біля «віконця», за яким мирно спав кіт, було встановлене імпровізоване дерево, сплетено справжній тин, а біля копиці сіна [дуже духмяного!] стояли мішки з харчами та привертати увагу яскраві стиглі гарбузи – майже усе натуральне. Відвідувачам так сподобалася ця інсталяція, що вони використовували її як фотозону.

– Взимку ми зробили новий інтер'єр, різдвяний, – каже Наталя. – З віконця вже виглядає не кіт, а сніговичок. Диванчики застелили святковими покривалами з різдвяними візерунками, стіни прикрасили хвойними гілками. А навпроти встановили та прикрасили ялинку. Вийшло дуже гарно! Подібний інтер'єр збережеться

Деякі зі снарядів перетворені на справжні витвори мистецтва.

Авторкою цих незвичайних творів є юна мешканка Енергодара **Сабіна Колінько**. Вона розмалює війсьні трофеї, надаючи їм нового сенсу та перетворюючи на символи нашої майбутньої Перемоги.

– Дівчинка надихається мужністю та героїзмом наших захисників і в кожному своєму витворі дякує Збройним силам України, – зазначає Дмитро Орлов. – Нерідко розписані нею «артефакти» стають лотами на благодійних аукціонах та в розіграшах за найбільший донат. Тож таким чином юна Сабіна теж робить свій внесок у наближення Перемоги.

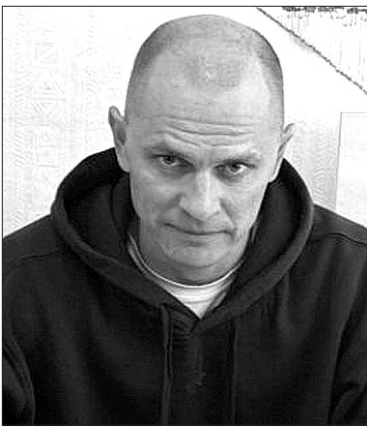
За словами очільника Енергодарської громади, в майбутньому, коли їхнє місто визволять від окупантів, усі зібрані в хабі «артефакти війни» стануть експонатами музею. Зокрема, й деякі рації, затрофеєні на полі бою нашими захисниками у полонених росіян.

Світлана ШКАРУПА,
фото авторки
та з відкритих джерел

до весни [хіба що ялинку приберуть раніше]. Що буде потім, поки не знає навіть сама авторка. Але обов'язково щось креативне.

«Артефакти війни» як майбутні музейні експонати

У великому холі енергодарського хату створено вже зовсім іншу інсталяцію – «Артефакти війни».

– Переважно це залишки від російських снарядів, які передали наші захисники, – каже **голова військової адміністрації Енергодару Дмитро Орлов**. – Ми їх встановили як нагадування про мужність та щоденний подвиг воїнів ЗСУ, серед яких також немало енергодарців, що боронять нашу землю від ворога.

Чеські благодійники підтримують здоров'я мешканців запорізьких громад

ВЖЕ КІЛЬКА запорізьких громад були залучені благодійним фондом «Меморі86» до надання допомоги за проектом «Екстрена допомога в евакуації та забезпечення доступу до основних послуг вразливих груп населення».

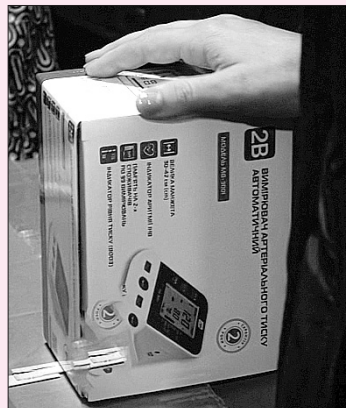
Минулого тижня відбулася поїздка до Біленьківської громади Запорізької області. Ця багатолюдна та привітна для ВПО громада вже в перший рік повномасштабних військових дій потрапила до зони уваги та піклування БФ «Меморі86».

Розташована недалеко від лінії розмежування, громада відчуває постійний вплив тривоги та обстрілів, що погіршує щоденне життя та й здоров'я мешканців. Тому настільки доречною стала допомога, яка надається в межах проекту.

А перед тим ми побували у Матвіївській та Михайлівській громадах. Маючи добрі стосунки із представниками місцевої влади, з волонтерами й активістами, відвідали кілька сіл громад, щоб оцінити та обговорити подальші можливості співпраці.

Проект, який реалізується завдяки нашим партнерам з гуманітарної організації «Людина в біді» та фінансовій підтримці чеського народу, передбачає надання потребуючим пристроїв та консультацій щодо оцінки стану здоров'я, а також допоміжних засобів для обслуговування маломобільних людей. Важливою складовою роботи є лекції у формі відкритого спілкування.

Варто відзначити, що кількість бажаючих взяти участь у

просвітницькому заході у Біленькому значно перевищила планову – маємо велику зацікавленість

громад. У Біленькому було поставлено багато запитань, на які відповів кваліфікований лікар, що працює у проекті. Потребуючим були передані асистивні пристрої – тонометри та глюкометри, разом із консультацією щодо користування. Пристрої допомагають вчасно відреагувати на загрози. А допоміжні засоби для пересування полегшують життя й нездорових людей, і членів їхніх родин. Здоров'я членів наших громад вимагає кваліфікованої підтримки. Долучаємося до цієї роботи разом із нашими колегами, об'єднуємося та гуртуємося.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото учасників подій

ЕСПЕРТКА Інституту демократії імені Пилипа Орлика Ірина Авраменко на тренінгу, який провела у Запоріжжі, наголошувала, що зазвичай операції рф з дезінформації – це не фейкові новини чи відверта брехня. Найчастіше – це просто «наголос», легке перекручення.

Країна-агресорка вже дуже давно використовує культурне середовище як зброю для атаки на інформаційний суверенітет іншої держави. Для цього явища вже є навіть окремий термін – **вепонізація**. Зокрема, через популярні телесеріали і фільми відбувається систематичний та впорядкований вплив на індивіда з метою впровадження певних ідей, переконань або поглядів. Ось декілька прикладів телевізійного контенту, який протягом багатьох років був у показі не лише на російських, але й на українських каналах.

У серіалах **«Вороніни»** та **«Ранетки»** використовували слово «бандерівці», коли йшлося про поганих людей. В одній із серій головний герой Гена йде разом із друзями до стриптиз-бару, в якому святкують день «руско-української дружби», і де начебто має танцювати... Юлія Тимошенко. В іншій

серії син головного героя Рома підвозить українку, котра без заперечень починає надавати йому сексуальні послуги, на що він їй каже: *«Представь, што у меня там газ течот»*.

Впродовж тривалого часу російська пропаганда репрезентувала один з образів українців як неосвічених селянок. **«Моя прекрасна няня»** [2004 рік] – один із таких. Головна героїня няня Віка родом з України. Вона неосвічена, без смаку і мріє лише про те, як вийти заміж за багатія.

Родом з України і секретарка головного героя **«Татусевих доньок»** [2007 рік]. Тамара теж поводить не тактовно, любить хильнути, не бажає працювати та постійно підставляє добродушного шефа.

У стрічці **«Ми з майбутнього 2»** йдеться про дуже непривабливих бандерівців. У центрі сюжету герой, який захоплюється бандерівцями, але потрапляє у минуле та стикається з ними, внаслідок чого доходить висновку, що йому краще об'єднати сили з росіянами.

Окремо – про фільми **«Брат»** [1997 рік] і **«Брат 2»** [2000 рік].

Цитую: Народи Кавказу – *«гниды черножопые»*, *«Хохлы – жадные суки»*.

Діалог одного з головних персонажів Татаріна з українським мафіозі в аеропорту:

ПРО ВСЕ

Операції з дезінформації: російське кіно та z-відеоігри

– Слыш, земляк, а где здесь русские живут?
– Москаль мені не земляк.
– Бандеровец?

Діалог американського таксиста з Данилою: *«А где твоя родина, сынок? Сдал Горбачев твою родину американцам. Чтобы тусоваться красиво. А теперь твоя родина – две войны и Крым просрала, русских людей в Прибалтике сдала, сербов на балканах сдала»*

Діалог Татаріна з українським мафіозі: *«Говори, кто меня пасет, сука бандеровская?»* Перед тим, як вбити його, каже: *«Вы мне, гады, еще за Севастополь ответите»*.

А ось уже свіжі приклади – серіал **«Слово пацана»** [2023 рік]. *«Здесь улица. А это значит, что кругом враги»*.

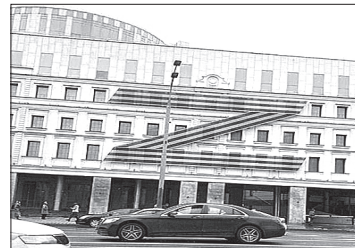
«Америкосом стал? Ты знал, что эти твари Стингеры духам поставляли?».

«Ты че, нацист? Че, в америкосы заделался?».

«Всегда нужно быть готовым встать на защиту своей родины, умение защищать свою родину спасает нас от вторжения, но до этого понимания нужно дорасти»

Так підспудно виправдовується вбивство цивільних на вулицях українських міст, а також проводиться ідея, що напад на Україну був лише вимушеним необхідним кроком для захисту «своїх батьківщини, росії». Після

повномасштабного вторгнення росії на територію України багато російських акторів взагалі відверто підтримали агресію диктатора путіна і розв'язану ним війну.

Про ставлення акторського середовища країни-агресорки до війни можна судити по величезній літері Z, що з'явилася на фасаді будівлі Московського театру ім. Олега Табакова. Художній керівник закладу Володимир Машков з гордістю повідомив журналістам, що це його ідея. Навіть ті актори, які називають себе опозиціонерами, насправді нічого не роблять задля припинення війни. І вже точно не підтримують Україну у цій боротьбі.

Ось цитата опозиціонера актора Дмитра Назарова [відомий за серіалом **«Кухня»**]: *«Все-таки потрібно усвідомлювати, що є речі, на які я особисто піти не можу. Коли мені пишуть в Instagram – збираємо гроші для української армії на безпілотники. Надішліть грошей. Я кажу: ви що, з глузду з'їхали? Ви серйозно це? Мене? Від росіянина питати? Ні!»*

Z-відеогра «Атомік харт». У анонсі гри говориться: *«Ви зможете уявити та відчувати, що таке справжній Радянський Союз. Це історія усіх історій»*. Але у грі також виявили безліч моментів, які натякають на сучасні події. Наприклад, дрон, який несе горщик із геранню. Також тут є фотографії українських Маріуполя, Донецька та Запоріжжя. Тобто міст, які, за версією розробників, усе ще перебувають у «єдиному» Радянському Союзі. А ще цитати про розумово обмежених «свиней-нацистів» та свинячий фарш у жовто-блакитній обгортці.

У центрі ще однієї **Z-відеоігри «Смута»** – князь Милославський, який бореться за об'єднання країни в період громадянської війни.

Також російська пропаганда активно піарить гру **«Отряд 22: ZOV»** за мотивами війни в Україні. Серед розробників – російські програмісти та міноборони рф. Вони кажуть, що хочуть додати «освітні елементи», моделюючи гру на основі військових кампаній росії в Україні.

Таким чином, ворог розуміє, що комп'ютерні ігри є потужним інструментом впливу на молодь, і використовує це для просування кремлівських наративів. Проект **«Отряд 22: ZOV»** є одним із елементів ідеологічної обробки населення.

Підготувала
Світлана ШКАРУПА
Фото з відкритих джерел

Соцмережі змінюють правила: то тепер можна все?

КОМПАНІЯ «МЕТА» оголосила про зміну правил, за якими модеруватиметься контент у її соцмережах. Як це вплине на якість інформації, скажімо, у Facebook? Більша частина користувачів так і не набула досвіду розпізнавання фейків і не проявляє критичного мислення у перевірці походження новин. Чим нам загрожує вільне споживання інформації «без правил» та обмежень? Про це розповіла **засновниця ініціативи з інформаційної гігієни «Як не стати овочем» Оксана Мороз**, у етері «Тепер можна все? Що накоїв Цукерберг, змінивши правила Facebook».

Модерація наповнення соціальних мереж компанією «Мета» [зокрема Facebook та Instagram] пережила достатньо багато етерацій. Відбулося два ключових моменти, коли користувачі відчували суттєві зміни.

Перший стався після початку коронавірусної пандемії. Тоді всі технічні гіганти достатньо синхронно почали запроваджувати різноманітні інструменти, щоб відстежувати конспірологію, російську пропаганду і фейкову

інформацію. Важливу роль відігравали факчекери, які відзначали, яка інформація є фейковою, маніпулятивною і тому подібною. Ця робота сприяла тому, що такий контент або блокувався або знижувався в стрічці – і його дійсно ставало менше.

Другий момент – важливий для України – стався після початку повномасштабної війни. Завдяки цій роботі відбулася хвиля достатньо якісних блокувань російського контенту і російських джерел, зокрема, «раша тудей». Але ця хвиля протривала лише перші місяці великої війни. І вона мала зворотний бік, коли блокували дописи українських волонтерів та блогерів за вживання у текстах слів на кшталт «москаль» чи тому подібних.

Таким чином, блокували нас, але блокували й багато росіян. А зараз ситуація виглядає так, що не буде ні того, ні іншого.

Наразі зміни у роботі компанії «Мета» у бік так званого розширення «свободи слова» звучать лише на рівні декларацій. І спочатку зміни будуть впроваджуватися в Сполучених Штатах.

Тобто, всі обмеження, зокрема й маркування дезінформації за допомоги факчекерів будуть зняті. Буде переглянута й політика щодо умовної «мови ненависті». Умовної – тому що під цей термін підпадала як реальна мова ненависті, так і така, що абсолютно цього не стосувалася.

Тобто де-факто мережа Facebook рухається в тому векторі, у якому пішов Twitter, коли його власником став Ілон Маск. І тепер маркування будь-якої фейкової дезінформації буде замінено на так звані «помітки спільноти». Тобто, якщо людина, яка користується Facebook, бачить щось не відповідне щодо інформації, вона додає контекст. Інші користувачі можуть цей контекст прочитати і більш чітко зрозуміти, що власне відбувається.

Але як ця система запрацює, ми побачимо лише згодом.

Погано ж те, що зменшиться будь-яке модерування інформації, в тому числі і реально шкідливого контексту. Тому що поки заслонки для поширення дезінформації ботами достатньо умовно працювали, вони значно зменшували її кількість в мережі. Зрештою Facebook і відрізнявся від інших мереж тим, що деякою мірою фільтрував контент. У TikTok чи Twitter абсолютно інша картина, набагато гірша. І от зараз ми стрімко рухаємося туди само в Facebook – так, щоб будь-якого модерування стало менше, всюдозволеності – більше. І це, звісно, відкриває дуже багато можливостей для шахраїв та маніпуляторів. Тож зняття заборони для українців називати росіян «москалями» не вартує цієї радості на фоні посилення ворожої дезінформації у мережі.

Ціною цієї свободи буде те, що більш технологічні сили зла, якими є росія, зможуть поширювати у більших розмірах і більш злагоджено найрізноманітнішу фейкову інформацію за допомоги

ботів, а також реальних акаунтів, що будуть процвітати. Зла від цього рішення буде значно більше. І за відсутності модерування ніхто не дасть можливості людині зрозуміти: правдива ця інформація чи ні. І це небезпечно, тому що фактично зараз лише 8-10-14 відсотків українців, в залежності від віку, здатні відрізнити правду від брехні в інформаційному просторі. Допомога від соціальних мереж могла хоча б в певною мірою відфільтрувати брехливу інформацію. Наразі цього не буде, і виглядає ця загальна тенденція не лише у Facebook.

От і ще один важливий момент, який зазначив власник Facebook: політичного контенту буде більше. Тобто: політика плюс всюдозволеність плюс демократія. Це такий коктейль, який, на жаль, може чинити велику загрозу. І ціна за те, що ми зможемо москалів називати москалями, не буде достатньою перед небезпекою, яку ми отримуємо.

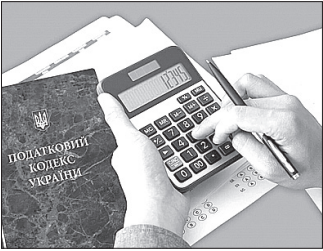
Підготувала
Інеса АТАМАНЧУК

Минулого року запоріжці сплатили майже 23 млрд грн податків

ЗА ДАНИМИ головного управління ДПС у Запорізькій області, упродовж минулого року запоріжці сплатили до бюджетів усіх рівнів 22 мільярди 937 мільйонів гривень податків і зборів. Ця сума перевищила показник 2023 року на 13 відсотків.

Зокрема, до Державного бюджету спрямовано 52 відсотки податків, 48 відсотків направлено до скарбниць запорізьких громад.

Лише у грудні платники податків регіону перерахували до бюджетів два мільярди 124 мільйони гривень, що на шість відсотків більше, ніж у грудні 2023 року.

ТАК ЖИВЕМО

Запоріжці, поранені внаслідок обстрілів, можуть отримати грошову допомогу

ОСТАННІМИ МІСЯЦЯМИ ворог масовано обстрілює Запоріжжя й прифронтові громади області з різних видів зброї. Через це, як повідомили в **Запорізькій ОВА**, загинуло 69 людей, 49 з них – жителі Запоріжжя. Ще 469 людей отримали поранення, з них 386 – жителі обласного центру. Цивільні, які отримали поранення через війну, можуть отримати матеріальну допомогу на лікування. У тому числі й внутрішньо переміщені особи. Допомога надається у розмірі:

- ✓ 20 тисяч гривень – отримання тілесних ушкоджень середньої тяжкості;
 - ✓ 50 тисяч гривень – у разі отримання тяжких тілесних ушкоджень [контузія, травми, каліцтво].
- Для отримання виплат потрібно звертатися до органів соціального захисту населення за місцем проживання.
- До заяви додаються такі документи:
- ✓ копія документу, що посвідчує особу;
 - ✓ копія реєстраційного номера облікової картки платника податків;
 - ✓ копія витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань;
 - ✓ копія свідоцтва про народження дитини;

- ✓ копія документів, що підтверджують повноваження законного представника [у разі подання заяви законним представником];
- ✓ копія довідки про взяття на облік ВПО [для зазначеної категорії];
- ✓ довідка з реквізитами особистого рахунку, відкритого в банківській установі.

- Адреси та телефони відділів прийому громадян департаменту соціального захисту населення Запорізької міськради:
- ✓ Вознесенівський район – **вул.В'ячеслава Зайцева, 14;** (050) **200-46-70,** (050) **200-46-67;**
- ✓ Дніпровський район – **бул.Вінтера, 14;** (063) **160-49-41,** (063) **160-48-97,** (063) **160-49-76;**
- ✓ Заводський район – **вул.Аматорська, 56;** (055) **225-69-20,** (050) **200-49-16;**
- ✓ Комунарський район – **вул.Чумаченка, 32;** (050) **303-61-20,** (050) **303-61-22,** (050) **200-49-13;**
- ✓ Олександрівський район – **вул.Олександрівська, 26;** (050) **101-30-90,** (063) **206-02-38;**
- ✓ Хортицький район – **вул.Ляхтинська, 46;** (063) **336-42-88,** (093) **289-10-01,** (093) **289-10-02;**
- ✓ Шевченківський район – **вул.Чарівна, 16;** (063) **160-50-67,** (063) **160-50-46,** (063) **160-50-69.**

Журналісти отримали практичні навички надання першої допомоги

ГОЛОВНИМ ГАСЛОМ, що прозвучало на початку тренінгу, який організував місцевий Центр журналістської солідарності, було: не розгубитися! Проходив захід на спеціально обладнаній локації обласної організації Червоного Хреста України під керівництвом інструктора з надання першої допомоги Іллія Чернякової. Вона сама отримала перший досвід реагування на критичну ситуацію у критичних обставинах: надання першої допомоги пораненим через ракетний удар росіян по центру Вінниці у 2022-му. Тому її поради мали не тільки практичну та теоретичну складові, а й власний досвід подолання страху та розгубленості.

Журналісти мали можливість опанувати ключові навички надання першої допомоги, а саме:

- ✓ виявлення та розпізнавання ознак внутрішньої та зовнішньої кровотечі;
- ✓ алгоритм надання першої допомоги при критичній кровотечі;
- ✓ зупинка критичної кровотечі за допомогою прямого тиску, тампонування та застосування турнікету;
- ✓ переведення постраждалого у 6 ✓ езпечне положення при шокковому стані;
- ✓ особливості надання допомоги при носовій кровотечі, травматичній ампутації, синдромі тривалого здавлення.

Знань і навичок, які рятують життя, не буває забагато.

Інеса АТАМАНЧУК

Як змінювалися ціни на Запоріжжі у грудні

Індекс цін в Україні у грудні 2024 року

ЗА ДАНИМИ головного управління статистики в Запорізькій області, ціни на споживчому ринку регіону в грудні 2024 року, порівняно з попереднім місяцем, зросли на 1,3 відсотка [в Україні – на 1,4 відсотка]; загалом за минулий рік – на 10,7 відсотка [в Україні – на 12,0 відсотка].

Зокрема, **продукти харчування та безалкогольні напої** у грудні, по відношенню до листопада, подорожчали на 2,0 відсотка.

ЗБІЛЬШЕННЯ ЦІН відбулось на **капусту білокачанну, лимони, помідори** [на 14,2-9,9 відсотка], **молоко, буряк, борошно пшеничне, хліб житній, житньо-пшеничний, масло вершкове та олію соняшникову** [на 6,1-4,4 відсотка], **фарш курячий, філе индиче, сосиски, сардельки вищого гатунку, рис, крупи гречані та каву** [на 3,8-2,7 відсотка].

Водночас **ЦІНИ ЗНИЗИЛИСЬ** на **апельсини, яйця та яблука** [на 12,1-1,9 відсотка], **сіль, чай, свинину, хліб пшеничний з борошна вищого гатунку, картоплю та ківі** [на 1,8-0,2 відсотка].

Ціни на **алкогольні напої та тютюнові вироби** ЗРОСЛИ на 3,3 відсотка внаслідок підвищення цін на тютюнові вироби [на 3,9 відсотка].

Одяг і взуття ПОДЕШЕВШАЛИ на 3,8 відсотка за рахунок зменшення цін на одяг [на 4,9 відсотка] та взуття [на 2,5 відсотка].

Ціни [тарифи] на **житло, воду,**

електроенергію, газ та інші види палива ЗНИЗИЛИСЬ на 0,2 відсотка, оскільки стала нижчою фактична плата за житло [оренда житла] на 2,6 відсотка.

ЗРОСТАННЯ ЦІН на **побутові товари короткострокового користування** на 1,4 відсотка призвело до подорожчання **предметів домашнього вжитку, побутової техніки та поточного утримання житла** [на 0,4 відсотка].

У **сфері охорони здоров'я** ціни ЗРОСЛИ на 1,1 відсотка через подорожчання антибіотиків вітчизняних [на 5,2 відсотка].

Ціни у **сфері транспорту** в грудні 2024 р. до попереднього місяця ЗАЛИШИЛИСЬ БЕЗ ЗМІН.

Ціни на **зв'язок** ПІДВИЩИЛИСЬ на 3,9 відсотка за рахунок збільшення цін на мобільний зв'язок [на 7,7 відсотка].

Товари та послуги у сфері відпочинку і культури ПОДОРОЖЧАЛИ на 0,1 відсотка, у т.ч. **газети, книжки та канцелярські товари** [на 2,7 відсотка].

Ціни у **сфері освіти** ЗАЛИШИЛИСЬ НА ТОМУ Ж РІВНІ.

ПІДВИЩЕННЯ ЦІН у **сфері ресторанів та готелів** на 0,6 відсотка спричинено ПІДВИЩЕННЯМ ЦІН на **послуги харчування поза домом** [на 0,6 відсотка].

Ціни на **різні товари та послуги** ЗРОСЛИ на 0,9 відсотка через РІСТ ЦІН на **особистий догляд** [на 1,8 відсотка].

Хвилі спогадів тримають нас на плаву

ПОБАЧИВШИ фотохвилю спогадів на одній із звичайних запорізьких будівель, подумали майже одразу: шкода, що ми про цю роботу не знали. Надали б і свої фотографії. А почувши митців, які у етері каналу МТМ розповіли про задум та реалізацію артпроєкту «Занурення», ще більше полюбили цей літопис дитячих посмішок та щирості, чорно-білі ретро фото дідусів та бабусь...

Автори «Занурення» – митці стріт-арту Sleepy Sun і

Hello та учениці Запорізької художньої школи Катерина Носаль та Анна Любімова – поділилися не тільки світлинами свого дитинства та юності, а й обставинами, моментами їх виникнення. Розповіли про людей, які надали фото для інсталяції. Репортаж запорізьких тележурналістів став, безсумнівно, чудовою фіксацією події та знайомством із митцями. І фіксацією моря спогадів, які минули.

...І ось ми дізналися що артоб'єкт – фотохвиля спогадів, над якою піднімається доросла людина, проіснувавши усього три тижні, пішов у небуття. Фотографії зідрали з будинку, пояснивши, що на появу їх тут не було належного дозволу. Або, кажуть, на тлі болісних втрат війни хтось не зрозумів, про «Занурення» – то про щасливі спогади, а не про горе...

Інеса АТАМАНЧУК, Фото авторки та Олени АХІНЬКО

Закінчення – на 8-й стор.

Відновлено отримання грантів на порталі «Дія»

ЗА ДАНИМИ Міністерства цифрової трансформації, українцям повернули можливість отримувати гранти на власну справу, садівництво, тепличне господарство та статус безробітного на порталі «Дія».

Що це за послуги та як їх отримати?

Статус безробітного

Це можливість отримати статус і подати заяву на допомогу з безробіття. Щоб отримати статус безробітного, необхідно зареєструватися або авторизуватися на порталі «Дія» через ЕЦП або BankID, обрати послугу отримання статусу безробітного та форму подачі заяви – стандартну чи спрощену [ВПО та особам, які перебувають на ТОТ чи на територіях, де велися бойові дії, і не мають необхідних документів]. Тут ви маєте завантажити скановані документи та підписати заяву електронним підписом. Розгляд заяви триватиме до трьох робочих днів.

Грант на власну справу

Заявка на створення або розвиток вашого бізнесу – нові проєкти, що принесуть користь громаді. До 250 тисяч гривень [для жителів Харкова та області – до 500 тисяч гривень]. Для отримання онлайн реєструйтесь на порталі «Дія» за допомогою BankID або електронного підпису, заповніть онлайн-заявку, додайте бізнес-план за встановленою формою, підпишіть і відправте. Заявку розглянуть протягом 15-ти робочих днів, а результат надійде через «Дію».

Грант на сад

Фінансування для розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства. До 400 тисяч гривень за гектар. Щоб отримати грант на сад, також слід подати заяву через портал «Дія», додавши проєкт висадки насаджень із відповідною документацією. Проєкт має бути підписаний розробником та відповідати встановленим критеріям. Міністерство аграрної політики розгляне вашу заяву протягом десяти робочих днів.

Грант на теплицю

Підтримка тепличного господарства для тих, хто мріє вирощувати врожаї круглий рік. На суми: 2 млн гривень [0,4 - 0,6 га]; 3,5 млн гривень [0,8 - 1,2 га]; 7 млн гривень [1,6 - 2,4 га]. Для гранту на теплицю заповніть заявку на порталі «Дія» та додайте проєкт будівництва теплиці із кошторисною документацією, підпишіть електронним підписом та надішліть. Вимоги до проєкту, включно з типом теплиці, системою поливу та іншими деталями, доступні на порталі.

Держава продовжує працювати над відновленням решти сервісів у «Дії», які було призупинено після масованої хакерської атаки ворога.

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

23 січня – День ручного писання [День почерку].
24 січня – **День зовнішньої розвідки України**; Міжнародний день освіти; Міжнародний жіночий спортивний день; Міжнародний день ескімо.
26 січня – **День працівника контрольно-ревізійної служби**; Всесвітній день митника. Всесвітній день допомоги хворим на проказу Міжнародний день чистої енергії
27 січня – Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту; Міжнародний день пам'яті жертв нацизму.
28 січня – **День затвердження Державного Прапора України**; Міжнародний день мобілізації зусиль проти загрози ядерної війни; Міжнародний день захисту персональних даних.
29 січня – **День пам'яті Героїв Крут**. Міжнародний день мобілізації зусиль проти загрози ядерної війни
30 січня – **День спеціалістів військово-соціального управління ЗСУ**; Всесвітній день допомоги хворим на проказу; Собор трьох святих: Василя Великого, Григорія Богослова, Івана Златоустого.

ЮВІЛЕЇ, ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

23 січня – 130 років від дня народження Володимира-Теофіла Несторовича [1895-1980], українського письменника, публіциста, економіста, журналіста, редактора, громадського діяча [США]; 110 років від дня народження Юрія Бернадського [1915-2006], українського вченого-стоматолога, дослідника в галузі щелепно-лицьової хірургії, травматології, онкології, пластичної хірургії, хірургічної стоматології, історії та бібліографії стоматології; 80 років від дня народження Миколи Слободяника [1945], українського вченого в галузі неорганічної хімії; 10 років від дня [2015] завершення героїчної оборони Донецького аеропорту під час російсько-української війни
24 січня – 150 років відд. н. Оксани Штененко [Старицької, 1875-1942], української письменниці, перекладачки, освітянки, репресованої; 110 років від дня народження Василя Ящуна [1915-2001], українського мовознавця, педагога, поета [США]; 100 років від дня народження Петра Ротача [1925-2007], української історика, краснавиця, енциклопедиста, літературознавця, письменника, поета, перекладача, громадського діяча; 90 років від дня народження Юрія Макушина [1935], українського скульптора, педагога; 50 років від дня народження Решата Аметова [1975-2014],

кримськотатарського громадського активіста, Героя України [2017, померло].
25 січня – 400 років від д. н. Марусі Чурай [1625-1653], української народної поетеси; 170 років від дня народження Едуарда Меєра [1855-1930], німецького історика, дослідника; 125 років від дня народження Феодосія [Теодосія] Добржанського [Добжанського] [1900-1975], українського та американського генетика, біолога, зоолога, ентомолога, еволюціоніста, основоположника американської популяційної генетики; 100 років від дня народження Михайла Заславського [1925-1976], українського балетмейстера; 100 років від дня народження Миколи Находкіна [1925-2018], українського фізика, педагога; 85 років від дня народження Олександра [Олеса] Загороднього [1940-2018], українського поета, перекладача, лексикографа, дисидента.
26 січня – 170 років від дня народження Анни [Ганни] Павлик [1855-1928], української письменниці, громадсько-політичної діячки, активної учасниці жіночого руху в Галичині; 150 років від дня народження Віктора Клименка [1875-1926], українського військового діяча, генерал-хорунжого Армії УНР; 120 років від дня народження Петра-Маркіяна Ісаїва [1905 1973],

українського історика, філософа, журналіста, видавця, педагога, громадського діяча [США]; 110 років від дня народження Валентини Тишковиць [1915-1977], української кінооператорки; 110 років від дня народження Василя Федорончука [1915 1984], українського журналіста, видавця, редактора, громадсько-політичного діяча [Франція, Італія]; 75 років від дня народження Володимира Білецького, українського вченого в галузі гірництва, видавця, редактора, перекладача, громадсько-політичного діяча.
27 січня – 165 років від дня опублікування повного видання «Кобзаря» Тараса Шевченка; 235 років від дня народження Петра Гулака-Артемівського [1790-1865], українського історика, письменника, поета, байкаря, перекладача, педагога, культурно-освітнього та громадського діяча, одного з класиків нової української літератури; 110 років від дня народження Якова Гніздовського [1915-1985], українського графіка, живописця, кераміста, скульптора, есеїста, мистецтвознавця [США]; 45 років від дня відкриття в Києві Літературно-меморіального музею-квартири Павла Тичини.
28 січня – 120 років від дня народження Павла Горобця [1905-1974], українського живописця, графіка, критика мистецтва; 120 років від дня народження Петра Колесника [1905-1987], українського письменника, літературознавця, репресованого; 110 років із дня народження Лео Мола [Леоніда Молодоханина, 1915-2009], скульптора, художника; 105 років від дня відкриття в Києві Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка; 90 років від дня народження Леоніда Грабовського, українського композитора, музикознавця, одного з представників композиторської

групи «Київський авангард»; 90 років від дня народження Теодора Попеску [1935-2008], українського артиста балету, хореографа, педагога.
29 січня – 370 років від початку [29.01-1.02.1655] Охматівської [Дрижипільської] битви; 220 років від дня відкриття Харківського національного медичного університету [на той час – Медичний факультет Харківського Імператорського університету]; 220 років від дня відкриття Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна [на той час – Імператорський Харківський університет]; 120 років від дня народження Івана Гарайди [1905-1944], українського вченого, історика, мовознавця, бібліографа, редактора, видавця, педагога, культурного та освітнього діяча Закарпаття.
30 січня – 130 років від дня народження Петра Дяченка [1895-1965], українського військового діяча, генерал-поручника Армії УНР; 130 років від дня народження Василя Залуцького [Оробця, 1895-1973], українського живописця, графіка, скульптора [Канада]; 130 років від дня народження Василя Орельського [1895-1976], українського правознавця, публіциста, педагога, громадсько-політичного діяча [Німеччина]; 120 років від дня народження Оксани Мешко [1905-1991], української педагогині, учасниці правозахисного руху, дисидентки, політв'язня радянського режиму, співзасновниці та голови Української Гельсинської групи; 95 років від дня народження Всеволода Нестайка [1930-2014], українського письменника, прозаїка, драматурга, класика сучасної української дитячої літератури; 60 років від дня народження Бориса Гумєнюка, українського прозаїка, військовослужбовця.

ІМЕНІННИКИ

23 січня – Володимир, Геннадій, Іван, Катерина, Федір.
24 січня – Денис, Іван, Ксенія, Микола, Павло, Тимофій.
25 січня – Анатолій, Борис, Василь, Віталій, Володимир, Григорій, Дмитро, Олександр, Петро.
26 січня – Аркадій, Іван, Марія, Петро, Семен, Федір.
27 січня – Дмитро, Іван, Петро.
28 січня – Володимир, Георгій, Ольга.
29 січня – Дмитро, Іван, Костянтин, Роман.
30 січня – Василь, Володимир, Григорій, Іван, Максим.
31 січня – Віктор, Іван, Ілля, Микита.

МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР НА СІЧЕНЬ

■ Сприятливі: **28**.
■ Несприятливі дні: **23, 26, 29**.
■ День, коли краще уникати активних дій: **29**.

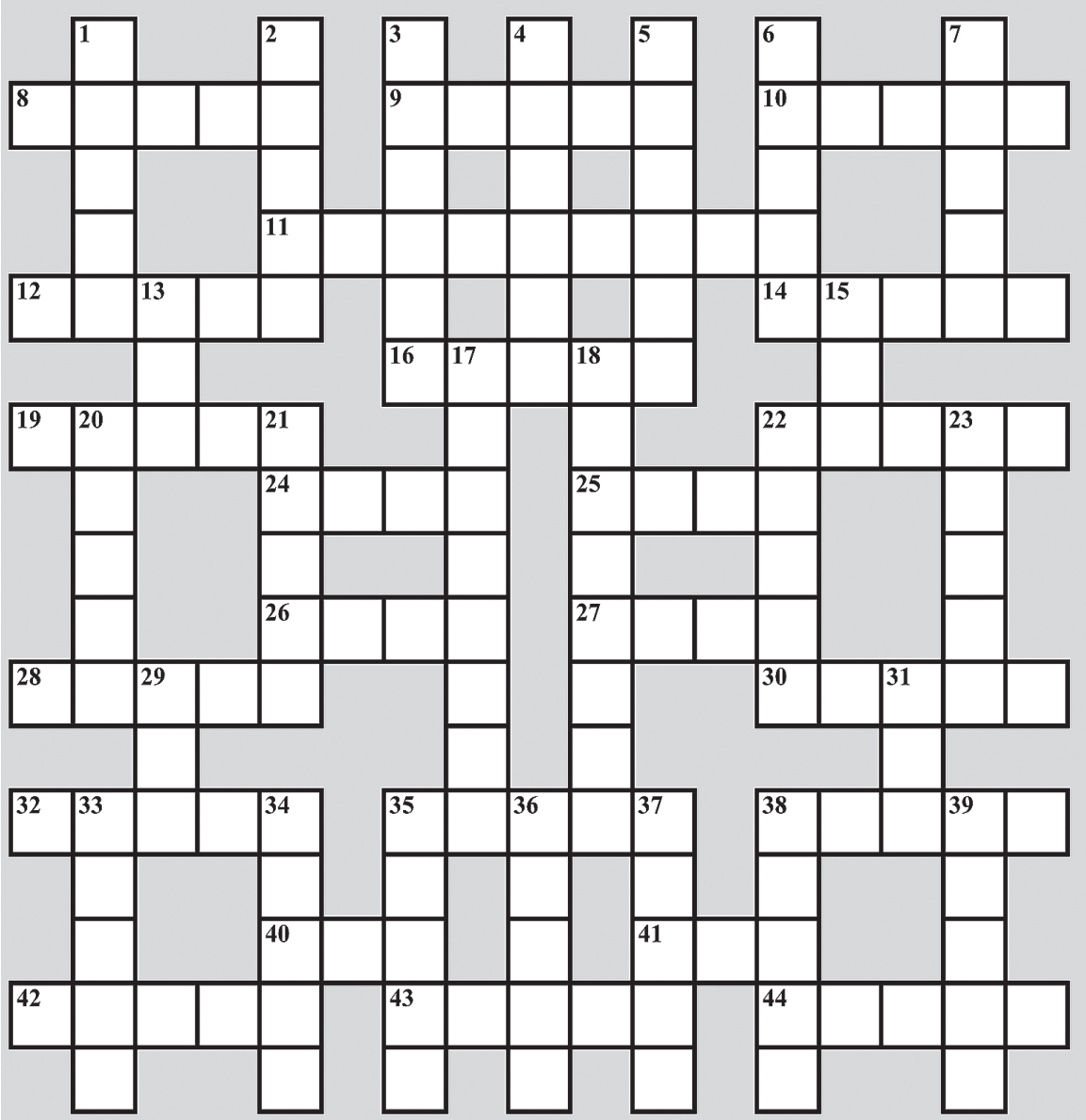
Сприятливі дні для: для нових планів, починань: **27**; фінансових або юридичних справ, робочих питань: **25**; походу до лікаря, лікування зубів: **28**; перезавантаження та медитації: **29**; лікування, оздоровчих та косметичних процедур: **28**; стрижки: **23, 25-27, 30**; фарбування волосся: **26, 27, 30**; завивки: **27, 30**; подорожей та різних поїздок: **25**; придбання будинку, квартири, житлової нерухомості, авто, мотоцикла електронної, комп'ютерної та дуже великої техніки, смартфонів, техніки для дому, побуту, електричних інструментів, косметика для догляду [сироваток, кремів, скрабів, шампунів], лотерейних квитків, участі в акціях: **30**.

САД З ГОРОДОМ

■ Найкращі дні для робіт в саду та на городі: **23, 27, 28**.
■ Не рекомендується займатися посівом і посадкою городніх рослин: **29, 30**.

Догляд за кімнатними дасть кращий ефект: **23, 27, 28**.
Можна сіяти баклажани: **23-24**.

КРОСВОРД ВІД СЕРГІЯ КРИЖАНІВСЬКОГО

По горизонталі:

8. Дірки, сплетені між собою. **9.** Гавайське слово, яке одночасно означає любов, співчуття, ніжність, милосердя. Найчастіше використовується як вітання. **10.** Страта ненародженого. **11.** Лісова курочка. **12.** Довгий порожнистий предмет **14.** «Чорне золото». **16.** Передня частина взуття. **19.** Британський виробник спортивних та гоночних автомобілів. **22.** Сплав для міцних нервів. **24.** Скринька з вузьким прорізом, у яку опускаються виборчі бюлетені. **25.** «Наполеон» чи «Київський». **26.** Морський десятиногий короткохвостий рак. **27.** Сусід Туреччини. **28.** Поштова наклейка. **30.** Почуття, що виникає у людини при здійсненні вчинків, що перечають вимогам моралі. **32.** Скляна посудина на ніжці. **35.** Те саме, що нудьга. **38.** Важкі обов'язки, важка ноша. **40.** Модель найменшого «Фольксвагена». **41.** Абориген стародавнього Перу. **42.** У кавказьких горців – людина друг. **43.** Місто у США в штатах Айдахо, Айова та Пенсільванія. **44.** Виконавець [лат.].

По вертикалі:

1. Природне явище. **2.** Водоплавний свійський і дикий птах. **3.** Талісман Державної служби України з надзвичайних ситуацій. **4.** Загальновійськове оперативно-тактичне з'єднання військ. **5.** «Чорти-що і збоку ...». **6.** На березі річки Фазіс, уперше зустріли європейці цього барвистого птаха. **7.** Або криж, сакральна геометрична фігура з двох ліній. **13.** Різновид кобїт для холодного клімату. **15.** Частина п'єси. **17.** Один із найбільших державних банків країни. **18.** Маненький клаптик землі над водою. **20.** Вічнозелена субтропічна рослина родини маслинових. **21.** Багажник кенгуру. **22.** Одна з річок Аїду, що дев'ять разів обтікала підземне царство. **23.** Регіон Італії, в центрі країни. **29.** Доля та музика. **31.** Місто Кривий ... **33.** Система подачі повітря. **34.** Скільки дьогтю може зіпсувати бочку меду? **35.** «Чому я не ..., чому не літаю». **36.** Усна чи письмова домовленість про що-небудь. **37.** Жіноче ім'я, яке походить від французького Adeline. **38.** Робітник, майстер з обточування деталей. **39.** Творець [лат.].

Відповіді на кросворд, опублікований 16 січня

По горизонталі: **1.** Київ. **6.** Один. **9.** Запоріжжя. **10.** США. **11.** Мат. **12.** Кава. **14.** Нуга. **17.** Саркома. **21.** Карі. **22.** Ропи. **23.** Ялта. **25.** Пума. **27.** Пін. **29.** Тузла. **32.** Ярд. **34.** Дока. **35.** Грім. **36.** Фас. **38.** Коп. **39.** Аля. **41.** Тиса. **43.** Ален. **45.** Кроль. **48.** Аліна. **50.** Плебс. **52.** Мука. **54.** Ключ. **57.** Сажа. **59.** Румб. **61.** Візерунок. **62.** Торт. **63.** Фтор.

По вертикалі: **1.** Коса. **2.** Їжак. **3.** Запас. **4.** Праска. **5.** Ожина. **7.** Дама. **8.** Нато. **13.** Азія. **15.** Гора. **16.** Сари. **18.** Агат. **19.** Мапа. **20.** Онір. **24.** Лікоть. **26.** Мурена. **27.** Піф. **28.** НДС. **30.** Умка. **31.** Лапа. **32.** Яма. **33.** Дія. **37.** Агро. **40.** Лоно. **42.** Сапа. **44.** Лоск. **46.** Лама. **47.** Венера. **49.** Лавр. **51.** Осот. **53.** Кріс. **55.** Лаос. **56.** Збір. **58.** Жар. **60.** Унт.

ВИСТАВА ТЕАТРУ З КАМ'ЯНСЬКОГО У ЗАПОРІЖЖІ

“Глядача треба «затартюфити»!”

МИНУЛИМИ ВИХІДНИМИ до Запоріжжя завітав на гастролі Академічний музично-драматичний театр імені Лесі Українки міста Кам'янського, щоб познайомити місцеву публіку з двома своїми виставами. Впевнена, глядачі, які потрапили на вечірнє дійство – а це був «Тартюф» за Мольєром, щиро пожалкували, що, вважаючи себе дорослими, не відвідали вранішнє – «Сплячу красуню».

Повноцінний гастрольний тур у наш час – це подія майже неймовірна за складністю [якимсь божественним захистом видалася можливість дограти «Тартюфа», не перериваючи напругу фіналу вистави сигналом тривоги]...

П'єса, що живе у театральному просторі світу вже понад три сторіччя [на сцені Кам'янського театру – з 2012 року], повертається до глядача знову й знову такими ракурсами, такою влучністю гумору та знанням людської природи, що розумієш: людство не змінюється, попри ілюзію життя в айфонах. Мольєрівська вічна п'єса – це пригоди талановитого брехливого святенника, який таки отримує розплату – та не від ошуканих довірливих людей, а згори, з неба, що вище стелі театру...

Вистава гостей з Кам'янського на сцені нашого

музично-драматичного театру імені В.Магара – це і прояв дружніх стосунків, у яких бачимо і взаємну підтримку театральних колективів. А для запорізького глядача гастролі стали дарунком настрою, “бокалом шампанського”, як захоплено сказала після вистави журналістка та громадська діячка **Любов Хорошилова**: “Вважаю, що нам, запоріжцям, неймовірно пощастило побачити п'єсу Жана Батіста Мольєра в такому розкішному виконанні...”.

Показово, що розкіш виконання абсолютно не тьмяніє від того, що п'єса має такий поважний вік, і від того, що Тартюф із Кам'янського виходить на сцену вже тривалий час.

Це – як витримане дороге шампанське... А ще вистава залишила відчуття імпровізації, неповторності кожної миті. Неможливості відвести очей від процесу, що розвивається органічно та стрімко впродовж... понад двох годин! Подібне відчуття мала від гри дуету Анатолія Хостікоєва та Богдана

Бенюка у «Швейку»: виставі понад двадцять років, і за цей час додані сотні маленьких деталей, що тримають її у сьогоденні. До речі, у Національному театрі імені Івана Франка рік тому теж повернули мольєрівського «Тартюфа». Там, щоправда, обдурений Тартюфом чоловік ховається у торт, а не під класичний стіл, і взято за основу новий переклад із французької.

У Кам'янському театрі звучить мелодичний класичний переклад сучасника Лесі Українки Володимира Самійленка, що “впливався чарівною українською мовою Миргородського повіту, ...найкращою, як дуже оригінальною, з найкращою фонетикою, взагалі багатою лексично”. За це акторам особлива подяка, тому що перші вистави десяти років тому, ймовірно, йшли російською...

Кількість імпровізаційних моментів у «Тартюфі» з Кам'янського не вдасться порахувати. Тому, що досконалість гри перейшла на вищий рівень. А порозуміння із залом тримається не лише на тексті, а й на флюїдному спілкуванні – поглядом, миттєвою реакцією, сміхом, відгуками... вигуками пізнання... чи не себе на сцені? Тож, побачене стало відчутим і зайняло у серці запорізького глядача вдячний

спогад за неповторне театральне враження.

Після вистави мали можливість декілька хвилин поспілкуватися із виконавцем головної ролі – Тартюфом **Олегом Волощенком**.

Справжня суть його героя проривається з-під чорного вбрання у відповідні моменти навіть голосом. А його технічні можливості відсилають до класики українського театру: Лесь Курбас вважав, що актор має досконально володіти не тільки своїм голосом, а й тілом...

Питаємо пана Олега:

– В чому секрет такого тривалого життя вистави на сцені?

– Ми об'їздили з «Тартюфом» до війни всю Україну, нас бачили

Львів і Київ, Дніпро і Запоріжжя [а ми пропустили! – авт.], і за кордоном нас знають з цієї виставою. А секрет дуже простий: вона класна. Якщом одним словом, вона – як шампанське. Вона легка. Простір сцени – мінімалістичний. Актори, які в нього входять, яскраві й заповнюють простір...

– Ви граєте десять років, і постійно щось новеньке вплітається у роль, з життя... Оце, наше, коли Тартюфа беруть під арешт: “А мене за що в тюрму?”!

– Звичайно... Схема ролі одна, та ти постійно щось додаєш. Бо відчуваєш зал... настрій... атмосферу... градус, і глядач сам підтримує. Але треба його розкачати, розкачати... Затартюфити!

– Як виконавець ролі Тартюфа, ви прекрасно розумієте природу натхненної брехні. А що може бути протиотрутою?

– Я понад десять років працюю у цій виставі, і розумію, що брехня, вона така прекрасна... Що й не знаю, що це може бути. Здоровий глузд, ясна голова – ні, вони теж підвладні отруті. Та мені здається, що мистецтво, за великим рахунком, це теж прекрасна брехня. І з усієї брехні, що людство акумулювало, можна сказати, найпрекрасніше мистецтво – що також ілюзія. Це і є протиотрута від брехні. Розумієте? Протиотрута і є саме мистецтво.

Фото
Миколи БАРИШЕВА

Хвилині спогадів тримають нас на плаву

Закінчення. Початок – на 6-й стор.

ЗНИКАЮЧІ МАЛЮНКИ – це стиль робіт стріт-артистів Sleepy Sun і Hello [приховуючи свої імена, вони ведуть сторінку в Інстаграмі під ніком by.sleepy_sun.hello_0, та майстер-класи, заплановані в Запорізькій художній школі на кінець січня проведуть відкрито, не ховаючи облич та творчих ідей].

Графічні роботи співавторок, Катерини Носаль та Анни Любімової, ми бачили на численних виставках у Галереї юних, в приміщенні Запорізької дитячої художньої школи. Від виставки плакатів Катерини Носаль у Незламному хабі маємо незабутнє враження. Їх можна виносити на вулиці Запоріжжя та інших міст та країн. Робити виставки, що кричать про наше життя. Бо вуличне мистецтво промовляє емоцією.

“Ми зіштовхнулися з травматичною деформацією сприйняття в нашому суспільстві. Люди автоматично вважають загиблими всіх зображених людей на світлинах. Ця робота, скоріше, про «вбиту епоху». Як ми самі кажемо, «минуле життя», – прокоментували зникнення «Занурення»

by.sleepy_sun.hello_0. Зникаючі роботи – стиль роботи Sleepy Sun і Hello – полягав у тому, що вони повністю проявляються, коли фотографуєш їх зі спалахом. Як, наприклад, дівчинку з повітряною кулькою на будівлі кінотеатру імені Маяковського.

Також Sleepy Sun і Hello – автори графіті, присвяченого відомому запорізькому музиканту Андрію Лободі на будинку, де він жив. А ось зникаючим графіті, що зовсім зник, став іграшковий плюшевий ведмедик. Створений Sleepy Sun і Hello у квітні 2023 року на зруйнованій шостого жовтня 2022 року будівлі, де колись був «Маленький Париж», він зник під час вартісної реконструкції. А насправді

ведмедик мав стати меморіалізацією пам'яті про загиблих. Бо що, за великим рахунком, нагадає нам про російський обстріл, який забрав життя і дорослих, і дітей? Цей осиротілий ведмедик був їм пам'яттю. І хто ж тепер не розуміє, що забувати те, що ми переживаємо нині, не можна?

“Ми – українські художники, як і всі українці, чуємо, відчуваємо і проживаємо всі події сьогодення...”, – у ця фраза Sleepy Sun і Hello звучить сенсом справжньої творчої роботи.

Зникаючі роботи – це не стиль, це байдужість.

Ось такі коментарі стінопис «Занурення» зібрав на сторінці в Instagram:

“23 лютого 2022 року більше ніколи не настане, ми більше не зможемо повернутися в те життя, яке у нас було до початку великої війни. Ми завжди житимемо у часі війни або часі після війни. І це буде зовсім інша реальність, аніж та, що була у нас раніше”.

“На світлинах – спогади довоєнного часу. Спроби згадати «минуле життя», яким було до... Візуалізація того, що у нас забрали, «вбитої епохи»”.

“Неймовірна краса, створена руками молодих, але таких мудрих людей. От воно - майбутнє Запоріжжя і України. Наша славна молодь. І поки живе в серцях мистецтво - жива країна. Як шкода, що пізнали ми горе війни і втрат, але коли подивившись на такі речі – розумієш: душа українська цвіте. Мирного неба, громадяни! А ми нашу Україну розвеселимо, хоч вона і зажурилась...”.

Жити та пам'ятати те, що проживаєш, – не просте завдання сьогодення. Спроможність бачити реальність і не запліщувати очі від жаху потребує сміливості. А щоб знаходити в собі сили бачити у минулому опору

та надію – для цього треба мати талант. І його мають Sleepy Sun і Hello, Катерина Носаль та Анна Любімова.

А ведмедик від Sleepy Sun і Hello став впізнаваним та бажаним сувеніром. Його захотів мати Саша Корбан. Він майстер мистецтва муралу, в Запоріжжі – його портрет Олександра Цфасмана, на будинку, де жив музикант. Тож пам'ять не зникає, коли її торкається рука художника.

Випуск підготувала
Інеса АТАМАНЧУК,
фото авторки
та **Олени АХІНЬКО**

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС

ГАЗЕТА «МИГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. –
«Комсомолец Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МИГ»

приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua
Рекламна служба газети «МИГ»: (067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Тираж 15000 прим.
Номер рішення Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення №2064 від 13.06.24 р.
ідентифікатор медіа R30-04543
Зам. № 2500103

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції.

Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни.

Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер
підписано до друку
22.01.25
об 11.00.

Кольороподіл і друк
ТОВ «Український Друк».
м. Запоріжжя